

ОЙ ДІВЧИНО. ШУМИТЬ ГАЙ

«Ой дівчино, шумить гай,
Кого любиш,— забувай, забувай.
Ой дівчино, шумить гай,
Кого любиш,— забувай!»

«Нехай шумить ще й гуде.
Кого люблю,— мій буде, мій буде.
Нехай шумить ще й гуде.
Кого люблю,— мій буде!»

«Ой дівчино, серце моє,
Чи підеш ти за мене, за мене?
Ой дівчино, серце моє,
Чи підеш ти за мене?»

«Не піду я за тебе:
Нема хати у тебе, у тебе.
Не піду я за тебе:
Нема хати у тебе».

«Підем, серце, в чужую,
Поки свою збудую, збудую.
Підем, серце, в чужую,
Поки свою збудую».

«Постав хату з лободи,
А в чужую не веди, не веди.
Постав хату з лободи,
А в чужую не веди.

Чужа хата така,
Як свекруха лихая, лихая.
Чужа хата така,
Як свекруха лихая.

Хоч не лає, так бурчить,
А все ж вона не мовчить,
не мовчить.
Хоч не лає, так бурчить,
А все ж вона не мовчить».

ВЗЯВ БИ Я БАНДУРУ

Взяв би я бандуру
Та й заграв, що знав,
Через ту дівчину
Бандуристом став.

А все через очі,
Коли б я їх мав,
За ті карі очі
Душу б я віддав

Марусино, серце,
Пожалій мене,
Візьми мое серце,
Дай мені своє.

Де Крим за горами.
Де сонечко сяє,
Там моя голубка
З жалю завмирає.

Взяв би я бандуру
Та й заграв, що знав.
Через тії очі
Бандуристом став

ПРИЇХАЛИ ТРИ КОЗАКИ

Приїхали три козаки,
Та всі три однакі.
Питаються: «Марусенька
У котрій хаті?»

Один стоїть край віконця,
Другий коня в'яже,
Третій стоїть під дверима,
«Добрий вечір,— каже.—

Добрий вечір, стара мати,
Дай води напиться.
Пусти дочку на вулицю,
Ой хоч подивиться!»

«Стоїть вода у ставочку,
Коли хоч,— напийся.
Сидить дочка край віконця.
Коли хоч,— дивися!»

«Непогожа в ставу вода,—
Піду до криниці.
Незвичайна дочка твоя,—
Піду до вдовиці!

У вдовиці дві світлиці
Ще й третя кімната.
А в дівчини одна хата,
Та й та не прибрата.

У вдовиці дві світлиці,
Гарні вечорниці.
Стоять чари заправлені
В горшку на пелиці».

ОЙ НЕ СВИТИ, МІСЯЧЕНЬКУ

Ой не світи, місяченьку,
Не світи нікому,
Тільки світи миленькому,
Як іде додому!

Світи йому ранесенько
Та й розганяй хмари,
А як же він іншу має,
То зайди за хмари!

Світив місяць, світив ясний
Та й зайшов за тіні;
А я, бідна, гірко плачу —
Зрадив мене милий!

ОДНА ГОРА ВИСОКАЯ

Одна гора високая,
А другая низька...
Одна мила далекая,
А другая близька.

У цієї, близенької,
Воли та корови,
А в тієї, далекої,
Та чорні брови.

У цієї, близенької,
Воли поздыхають,
А в тієї, далекої,
Брівки не злиняють.

У цієї, близької,
Рушник на кілочку,
А в тієї, далекої,
Брови на шнурочку.

Ой я цюю, близьенькую.
Людям подарую,
А до тої, далекої,
Пішки помандрую!

ДОЩИК, ДОЩИК

Дощик, дощик
Крапає дрібненько...
Я ж думала, я ж думала —
Запорожець, ненько!

Коли б знала, коли б знала,
Відкіль виглядати,
То б найняла, заставила
Стежку промітати.

Аж він іде, аж він іде,
Ступає дрібненько,—
То ж то милий, то ж то любий,
Дивітеся, ненько!

Дощик, дощик
Аж із стріхи капотить...
Розсердився мій миленький,
Аж ногами тупотить.

Розсердився, розгнівався
Мій милий на мене,
А як гляне — серце в'яне
І в його, і в мене!

**ОЙ ЗІЙДИ. ЗІЙДИ,
ЯСЕН МІСЯЦЮ**

**«Ой зійди, зійди,
Ясен місяцю,
Як млинове коло!..
Ой виydi, виydi,
Серце-дівчино,
Та промов до мене слово!»**

**«Ой і рада б я
Та виходити
І з тобою говорити,
Так судять-гудять
Вражії люди,
Хотять же нас розлучити!»**

Ой не бий, мати,
І не лай, мати,
Та не роби каліченьки.
Зав'яжи очі
Темної ночі
Та веди до річеньки!

А як приведеш
Та до річеньки,
Розв'яжи карі очі:
Нехай гляну я
Та подивлюся,
З світом білим попрощаюся!

Ой світе ясний,
Світе прекрасний,
Як на тоб, тяжко жити,
Ой іще тяжче
Молодесенькій,
Не нажившись, умирати!»

ОЙ У ПОЛІ ТРИ КРИНИЧЕНЬКИ

Ой у полі три криниченьки,
Любив козак три дівчиноньки:
Чорнявую та білявую,
Третю руду та поганую.

«Що чорняву від душі люблю,
До білявої залицяюся,
А з рудою-препоганою
Піду, мабуть, розпрощаюся!»

Не всі ж тії та й сади цвітуть,
Що весною розвиваються!
Не всі ж тії та й вінчаються,
Що любляться та кохаються!

Половина тих садів цвіте,
Половина обсипається.
Одна пара та й вінчається,
А друга розлучається.

Чи я ж тобі та й не казала,
Як стояли під світлицею:
«Не їдь, не їдь та у Крим по сіль,
Бо застанеш молодичею!»

«Любив я тебе дівчиною,
Любитиму молодичею.
Довго, довго та й буду ждати,
Покиль станеш удовичею!»

ПЛИВЕ ЧОВЕН

Пливе човен, води повен,
Та все хлюп-хлюп-хлюп-хлюп!.. 3

Іде козак до дівчини
Та все тюп-тюп-тюп-тюп! 3

Пливе човен, води повен,
Та й накритий листом... 3

Не хвалися, дівчинонько,
Червоним намистом, 3

Бо прийдеться-доведеться
Намисто збувати, 3

Молодому козакові
Тютюн купувати! 3

Пливе човен, води повен,
Та й накрився лубом... 3

Ой не хвастай, козаченьку,
Кучерявим чубом, 3

Бо прийдеться-доведеться
Під аршин ставати, 3

Молодого козаченька
В військо віддавати! 3

ОЙ ТИ, ДІВЧИНО,
ГОРДА ТА ПИШНА

«Ой ти, дівчино,
Горда та пишна,
Чом ти до мене
Звечора не вийшла?» }2

Чи не була дома,
Чи куди ходила,
Чи кого другого,
Серце, полюбила?» }2

«Ой як я маю
До тебе ходити?
Кругом живуть воріженьки,
Будуть нас судити!» }2

«Ой нехай судять
Да на свое лихо!
Ми з тобою, мое серце,
Любімося тихо. }2

Ой нехай судять,
Да як розуміють:
Прийде тая годинонька.
Що всі поніміють! }2

Росла калина
Близько озера:
Чогось моя миленька
Смутна, невесела». }2

«Ой як же, милий,
Веселою бути?
Полюбила козаченька -
Одбивають люди». }2

ОЙ НЕ ШУМИ, ЛУЖЕ

Ой не шуми. луже,
Зелений байраче!..
Не плач. не журися,
Молодий козаче!

Не сам же я плачу,
Плачуть карі очі,
Що нема спокою
Ані вдень, ні вночі.

Сусіди близькії —
Вороги тяжкії:
Не дають ходити,
Дівчину любити.

Я ж буду ходити
І буду любити.
Ще й за себе візьму.
Буду з нею жити!

Як умру я, мила,
А ти будеш жива,
Чи згадаєш, мила,
Де моя могила?

А моя могила
Край синього моря,
Де була між нами
Тихая розмова!

Зійдеш на могилу,
Та не сумуй дуже —
Спогадають люди,
Що любились дуже!

Зійдеш на могилу —
Не труси землею,
Бо сама вважаєш,
Як тяжко під нею!

Ой тим воно тяжко —
Любилися важко,
Тим воно тяженько —
Любились вірненько!

В КІНЦІ ГРЕБЛІ
ШУМЛЯТЬ ВЕРБИ

В кінці греблі шумлять верби.
Що я насадила...
Нема того козаченька,
Що я полюбила.

Ой немає козаченька —
Поїхав за Десну;
Рости, рости, дівчинонько,
На другу весну!

Росла, росла дівчинонька
Та й на порі стала;
Ждала, ждала козаченька
Та й плакати стала.

Ой не плачте, карі очі,—
Така ваша доля:
Полюбила козаченька,
При місяці стоя!

Зелененькі огірочки,
Жовтенькі цвіточки...
Нема мого миленького,
Плачуть карі очки!

ОЙ ХМЕЛЮ Ж МІЙ, ХМЕЛЮ

«Ой хмелю ж мій, хмелю,
Хмелю зелененький,
Де ж ти, хмелю, зиму зимував.
Що й не розвивався?»

«Зимував я зиму,
Зимував я другу,
Зимував я в лузі на калині
Та й не розвивався!..»

«Ой сину ж мій, сину,
Сину молоденький,
Де ж ти, сину, нічку ночував,
Що й не роззувався?»

«Ночував я нічку,
Ночував я другу,
Ночував я у тої вдовиці.
Що сватати буду!»

«Ой сину ж мій, сину,
Ти моя дитино,
Не женися на тій удовиці.
Бо щастя не буде!

Бо вдовине серце,
Як осіннє сонце,
Воно світить, світить, та не гріє.
Все холодом віє.

А дівоче серце,
Як весняне сонце,
Ой хоч воно та й хмарнесеньке,
А все теплесеньке!»

ЯКБИ МЕНІ НЕ ТИНОЧКИ

Якби мені не тиночки
Та й не перелази,
Ходив би я до дівчини
По чотири рази.

Якби мені не тиночки
Та й не перетинки,
Ходив би я до дівчини
Та й щовечоринки.

Галю, серце, рибко моя,
Що мені казати,
Хотів би я тебе одну
Цілий вік кохати.

ОЙ ПРИ ЛУЖКУ, ПРИ ЛУЖКУ

Ой при лужку, при лужку.
При широкім полі,
При великім табуні
Кінь гуля по волі.

Кінь гуля по волі,
Козак — по неволі...
Ой піймаю, загнуждаю
Шовковою уздою.

Ой піймаю, загнуждаю
Шовковою уздою,
Вдарю шпорами під боки —
Кінь летить стрілою.

«Ой лети, лети, мій коню,
Та й вихром несися,
Проти милої двора
Стойма становися!

Стойма становися
Та вдар копитами,
Чи не вийде дівчинонька
З чорними бровами».

Ой не вийшла дівчинонька,
Вийшла її мати:
«Здоров, здоров, любий зятю,
Пожалуй у хату!»

«Я не хочу в хату,
Хочу у світлицю.
Розбуджу солодкий сон,
Красную дівицю!»

Дівчинонька встала,
Свій сон розказала,
Правою ручкой обняла
Та й поцілувала.

ПОСАДИЛА ОГІРОЧКИ

Посадила огірочки
Близько над водою.
Поливала огірочки
Дрібною сльозою.

Ростить, ростить, огірочки.
В чотири листочки!..
Не бачила миленького
Аж три вечорочки!

На четвертий побачила,
Як череду гнала,
Не сказала «добривечір»,
Бо мати стояла.

Летить орел сизокрилий
Та й, летючи, криче:
«Перекажи дівчиноньці,
Що за мною плаче!

Нехай вона та й не плаче,
Бо я не журюся;
Нехай вона заміж іде,
А я оженюся!»

«Бодай тебе та й женила
Лихая година.
Ізв'язала мені руки
Малая дитина!»

Прийшла п'ятниця —
поховали Гриця.
А в суботу рано мати дочку біла: }
«Нащо ти, дочко, Гриця отруїла?» } 2

«Ой мамо, мамо, Гриць жалю не має.
Нащо ж Гриць, мамо, разом
двох кохає!
Нехай він не буде ні їй, ні мені, }
Нехай достанеться Гриць сирій } 2
землі!

Оце тобі, Грицю, я так ізробила,
Що через тебе мене мати біла!
Оце ж тобі, Грицю,
за тее заплата — }
Із чотирьох дощок дубовая } 2
хата!»

НА ГОРОДІ ВЕРБА РЯСНА

На городі верба рясна... 2
Там стояла дівка красна.

Хорошая та вродлива, 2
Її доля нещаслива.

Її доля нещаслива — 2
Нема того, що любила.

Нема його та й не буде — 2
Розраjali вражі люди.

Розраjali-розсудйли, 2
Щоб ми в парі не ходили.

А ми в парі ходить будем, 2
Як любились, так і будем!

ОЙ У ПОЛІ ВІТЕР ВІЄ

Ой у полі вітер віє,
А жито половіє,
А козак дівчину
  та й вірненько любить.
А зайнять не посміє.

Ой тим її не займає,
А що сватати має.
Ой тим же він, ой,
  та й не горнеться.
А що слави боїться.

Сидить голуб на черешні,
А голубка на вишні.
Ой скажи, ой скажи,
серце дівчино,
А що в тебе на мислі.

ТЕЧЕ ВОДА КАЛАМУТНА

Тече вода каламутна.
Мила моя, чого-сь смутна?
«Я не смутна, лем сердита. } 2
Бо я з ночі була бита.

Била мене мати з ночі
За Іванкові чорні очі.
Ще й, казала, буде бити, } 2
Щоб Івана не любити.

Мамко моя, зроб ми дашто,
За Іванком дуже тяжко.
Мені мати ворожила, } 2
Взяла тичку та й набила.

Мамко моя солоденька,
І ти була молоденька
Ти ходила так за няньком, } 2
Як я тепер за Іванком.

Тобі було легко, мати,
Між своїми вибирати.
Ти вийшла за мого нянька,— } 2
Я люблю чужого Іванка.

А я Івана так люблю,
Де зійдуся.— там цілую.
Ой Іване, серце моє, } 2
Нема таких, як ми двоє.

Тече вода коло млина,
Мамко моя, я не винна,
Ео ми такі паровані, } 2
Як горнятка мальовані».

ОЙ ЗА ГАЄМ, ГАЄМ

Ой за гаєм, гаєм,
Гаєм зелененьким,
Там орала дівчинонька
Воликом чорненьким.

Орала, орала,
Не вміла гукати
Та й найняла козаченька
На скрипочку грати.

Козаченько грає,
Бровами моргає...
Вража ж його матір знає,
На що він моргає:

Чи на мої воли,
Гей, чи на корови,
Чи на мое біле личко.
Чи на чорні брови?

Воли та корови
Усі поздыхають,
Біле личко, чорні брови
Повік не злиняють!

ОЙ ЛЕТИЛА ГОРЛИЦЯ

Ой летіла горлиця через сад,
Через сад, гей!
Розпустила пір'ячко на весь сад,
Гей, на весь сад!

Ой хто ж тебе пір'ячко ізбере,
Ізбере, гей!
Отой мене, молодую, забере,
Гей, забере!

На курочці пір'ячко рябє,
Рябє, гей!
Любімося, серденько, обє,
Гей, обє!

На курочці пір'ячко в один ряд.
В один ряд, гей!
Любімося, серденько, в один лад.
Гей, в один лад!

ОЙ У ПОЛІ ЖИТО

Ой у полі жито
Копитами збито,
Під білою березою
Козаченька вбито.

Ой убито, вбито,
Затягнуто в жито,
Червоною китайкою
Личенько накрито.

Ой як вийшла мила,
Голубонька сива,
Як підняла китаечку,
Та й заголосила.

Ой вийшла другая,
Та й вже не такая,
Як підняла китаечку,
Та й поцілувала.

Ой як вийшла третя
З-під білої хати:
«Було ж тобі, вражий сину,
Нас трьох не кохати!»

**ОЙ НЕ СПИТЬСЯ
Й НЕ ЛЕЖИТЬСЯ**

Ой не спиться й не лежитьсья.
І сон мене не бере...
Пішов би я до дівчини,
Та не знаю, де живе.

Попросив би товариша,
Нехай мене одведе,
Так товариш кращий мене.
Він дівчину відіб'є.

Світи, світи, місяченьку,
І ти, ясная зоря,
Та й присвіти доріженьку
Аж до милої двора!

ОЙ ГИЛЯ-ГИЛЯ, ГУСОЊКИ,
НА СТАВ

Ой гиля-гиля,
Гусоньки, на ставі..
Добри вечір, дівчино, } 2
Бо я ще не спав!

Ой не спав, не спав,
Не буду й спати!
Дай же мені, дівчино, } 2
Повечеряти!

Я ж не топила,
Я ж не варила,
А йшла по водиченьку;— } 2
Відра побила.

Я ж не побила,—
Постановила.
З гори покотились
Та й самі побилися } 2

У мене вечерея —
Рибка печена,
Не для тебе, серденько.
Приготовлена. } 2

ОЙ У ПОЛІ ОЗЕРЕЧКО

«Ой у полі озеречко,
Там плавало відеречко —
Соснові клепки, а дубове денце.
Не цурайся мене, серце!

Ой як будеш цуратися,
Будуть люди сміятися.
Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
Поговоримо з тобою!»

«Ой рада б я виходити
І з тобою говорити,
Та лежить нелюб на правій
рученьці,
То боюся розбудити!

Тільки слідочок
з-під білих ніжечок.
Де милая походила.

Ой зірву я лист з калини
Та й прикрию слід дівчини.
Щоб на той слідочок
та й роса не впала.
Не завіяв пісочок!»

КАЗАВ МЕНІ БАТЬКО

Казав мені батько:
«Женися, небоже,
Та не сватай в багача.
Борони тя боже!

Але сватай бідну,
В одній опанчинці,
Щоби була люба-мила
Всій нашій родинці!»

ЗА ГОРОДОМ КАЧКИ ПЛИВУТЬ

За городом качки пливуть,
Каченята крячуть...
Вбогі дівки заміж ідуть,
А багаті плачуть.

Вбогі дівки заміж ідуть
З чорними бровами,
А багаті дівки сидять
З кіньми та з волами.

«Чи чула ти, дівчинонько,
Як я тебе кликав,
Через твое подвір'ячко
Сивим конем їхав?»

«Ой хоч чула, хоч не чула,
Не обзивалася:
Темна нічка-петрівочка —
Вийти боялася!»

«Ой не бійся, дівчинонько,
Не бійся нічого,
Бо я хлопець молоденький,
Не зрадив нікого!»

«Ой не хоче твоя мати
Мене, бідну, знати,
Хоче собі багатую
Невістку шукати!»

«Нащо мені на подвір'ї
Воли та корови,
Як не буде в моїй хаті
Любої розмови!»

Ой десь гуде, ой десь грає,
Скрипка витинає:
Оце вдова своїй доні
Весілля справляє.

Нехай знають, нехай знають.
Де музики грають.
Нехай знають, нехай знають.
Як бідні гуляють!

ПО ТОЙ БІК ГОРА

По той бік гора,
По цей бік друга,
Поміж тими крутими горами
Сходила зоря.

Ой то ж не зоря —
Дівчина моя
З новенькими та відерцями
По водицю йшла.

«Дівчино моя,
Напій же коня
З рубленої нової кринички,
З повного відра!»

«Козаченьку мій,
Коли б я твоя,
Взяла б коня за шовковий повід
Та й напоїла!»

«Дівчино моя,
Чом заміж не йшла?»
«Бідна була, по наймах
служила.
Пари не знайшла!»

«Дівчино моя,
Сідай на коня,
Та поїдем у чистее поле
До мого двора!

А в мого двора
Нема ні кола,
Тільки стоїть кущ калини.
Та й та не цвіла.

Калино моя,
Чом ти не цвіла?»
«Зима люта та й цвіт оббила.
Тим я не цвіла!»

ЛУГОМ ІДУ, КОНЯ ВЕДУ

«Лугом іду, коня веду,
Розвивайся, луже!
Сватай мене, козаченьку,
Люблю тебе дуже!»

Ой хоч сватай, хоч не сватай,
Хоч так присилайся,
Щоб та слава не пропала,
Що ти залицявся!»

«Ой коли б ти, дівчинонько,
Була багатенька,
Взяв би тебе за рученьку,
Повів до батенька!»

«Ой коли б я, козаченьку,
Була багатенька,
Наплювала б я на тебе
Й на твого батенька!

Ой коли б я, козаченьку,
Та й забагатіла,
То я б тебе, ледачого,
Й за харч не схотіла!»

«Ой коли б ти, дівчинонько,
Тоді заміж вийшла,
Як при битіЙ доріженьці
Яра рута зійшла!»

«Ой коли б ти, козаченьку,
Тоді оженився,
Як у млині на камені
Кукіль уродився!»

Не журися, дівчинонько,
Рута зелененька:
Цей покинув, другий буде —
Ще ж ти молоденька!

Цей покинув, другий буде,
Другий буде кращий,

А цей буде у болоті
Над чортами старший!

Край битої доріженьки
Яра рута зійшла...
Молодая дівчинонька
Та вже й заміж вийшла.

А у млині на камені
Кукіль не зіходить...
Козак старий, як собака.
По вулицях ходить.

Ой у млині на камені
Кукіль не вродився...
Старий козак, як собака.
Ї досі не женився!

КОЗАК ОД'ЇЗДЖАЄ,
ДІВЧИНОНЬКА ПЛАЧЕ

Козак од'їжджає,
Дівчинонька плаче:
«Куди їдеш, козаче?
Козаче-соболю,
Візьми мене із собою
На Україну далеку!»

«Дівчинонько мила,
Що ж будеш робити
На Україні далекій?» —
«Буду хусти прати,
Зеленого жита жати
На Україні далекій!»

«Дівчинонько мила,
Що ж будеш ти їсти
На Україні далекій?» —
«Сухарі з водою,
Аби, серце, із тобою
На Україні далекій!»

«Дівчинонько мила,
Де ж будеш ти спати
На Україні далекій?»
«В степу, під вербою,
Аби, серце, із тобою
На Україні далекій!»

ЧОМ ДУБ НЕ ЗЕЛЕНИЙ

Чом дуб не зелений?
Бо гуча прибила...
Козак не веселий,
Бо лиха година.

«Ой як мені, мати,
Веселому бути?
Любив дівчиноньку,
Та й узяли люди.

Любив дівчиноньку,
Та й узяли люди,
Мені, молодому,
Парочки не буде!

Тільки ж мені й пари.
Що оченьки карі,
Тільки й до любові,
Що чорнії брови.

Чорні брови маю,
Та й не оженюся,
Піду до річеньки —
З жалю утоплюся!»

«Не топись, козаче,
Бо душу загубиш!
Ходім повинчаймось,
Коли вірно любиш!»

ПОЛОВИНА САДУ ЦВІТЕ

Половина саду цвіте,
Половина в'яне...
Перше ходив, вірно любив,
Тепер не загляне.

Перше ходив, вірно любив
Тепер не загляне.
Через моє подвір'ячко
Сивим конем грає.

На зеленім барвіночку
Коня попасає,
З мурової криниченьки
Коня напуває.

З мурової криниченьки
Коня напуває.
А на мене, молодую,
Скоса поглядає.

«Годі, годі, козаченьку,
Скоса поглядати,
Ходи сядеш коло мене
Щось маю сказати!

Ходи сядеш коло мене
Щось маю сказати:
Через тяжкі воріженьки
Мусиш покидати!»

«Тече річка невеличка.
Скочу — перескочу,
Таки візьму чорнявую.
Бо я її хочу!»

ГАЮ, ГАЮ, ЗЕЛЕН РОЗМАЮ

Гаю, гаю, зелен розмаю,
Любив дівчину, сам добре знаю. 2

Любив дівчину півтора року,
Доки не дізнали вороги збоку. 2

А як дізнали — розщебетали...
Бодай же вони щастя не знали! 2

Сусіди близькі, вороги тяжкі,
Пийте, гуляйте, як самі знайте! 2

Пийте, гуляйте, як самі знайте,
Де двоє ходять, не розлучайте! 2

КОПАВ. КОПАВ КРИНИЧЕНЬКУ

Копав, копав криниченьку
Неділеньку-дві...
Любив козак дівчиноньку
Людям — не собі!

Приспів:
Ой жаль-жаль
Мені буде —
Візьмуть її люди,
Візьмуть її люди —
Моя не буде!
Ой жаль-жаль!

А вже з тої криниченьки
Орли воду п'ють...

А вже мою дівчиноньку
До шлюбу ведуть.

П р и с п і в.

Один веде за рученьку.
Другий — за рукав.
Третій стоїть, гірко плаче
Любив, та не взяв!

П р и с п і в.

ОЙ У ПОЛІ КРИНИЧЕНЬКА

Ой у полі криниченька,
Кругом неї травиченька.

Ой там Роман воли пасе,
А дівчина воду несе.

Ой став Роман жартувати,
З відер воду виливати.

«Годі, Роман, жартувати,
З відер воду виливати.

Бо нерідну неньку маю,
Буде бити, добре знаю.

Не так бити, як лаяти,
Ще й Романом докоряти!»

«Де ж ти, доню, барилася?
Вже й вечерея зварилася!»

«Налетіли гуси з броду,
Сколотили з піском воду.

Я, молода, постояла,
Доки вода встоялася!»

«Брешеш, доню, не стояла,
Ти з Романом розмовляла!»

«Щиру правду признаюся,
Що з Романом кохаюся.

А він чорний, я русява:
Зійдемося — буде пара!»

І ШУМИТЬ, І ГУДЕ

І шумить, і гуде,
Дрібний дощик іде.
Ой хто ж мене, молодую, } 2
Та й додому одведе.

Обіззався козак
На солодкім меду:
«Гуляй, гуляй, дівчинонько, } 2
Я й додому одведу».

«Не веди ж ти мене,
Не прошу я тебе.
Бо лихого мвжа маю } 2
Буде бити мене».

ОЙ ПІДУ Я ЛУГОМ, ЛУГОМ

Ой піду я лугом, лугом,
Нуда-я, нуда-я,
Там мій милий оре плугом. } 2
Нуда-я, нуда-я!

Понесу я йому їсти,
Нуда-я, нуда-я,
Чи не скаже мені сісти. } 2
Нуда-я, нуда-я!

Він наївся, він напився,
Нуда-я, нуда-я,
Та й на ріллю покотився. } 2
Нуда-я, нуда-я!

«Чого лежиш, чом не ореш?
Нуда-я, нуда-я,
Чом до мене не говориш?
Нуда-я, нуда-я!» } 2

«А я лежу та й думаю,
Нуда-я, нуда-я,
Що погану жінку маю,
Нуда-я, нуда-я». } 2

«Який тобі дідько винен,
Нуда-я, нуда-я,
Що ти гарний, чорнобривий,
Нуда-я, нуда-я!» } 2

А я руда вродилася,
Нуда-я, нуда-я,
Чорнявому судилася,
Нуда-я, нуда-я!» } 2

Не сватав ти мене вночі,
Нуда-я, нуда-я,
Не вилізли ж тобі очі,
Нуда-я, нуда-я!» } 2

А я брови в сажу вмажу,
Нуда-я, нуда-я,

Чорнявого переважу. } 2
Нуда-я, нуда-я!

А я брови підмалюю,
Нуда-я, нуда-я.
Чорнявого поцілую, } 2
Нуда-я, нуда-я!»

ОЙ НЕ ЦВІТИ БУЙНИМ ЦВІТОМ

Ой не цвіти буйним цвітом,
Зелений катране,
Тяжко-важко на серденьку, } 2
Як вечір настане.

Ступай, коню, ступай, коню,
З гори кам'яної
До тієї дівчиноньки, } 2
Що чорнії брови.

«Як не хочеш, дівчинонько,
Дружиною бути,
То дай мені такє зілля,
Щоб тебе забути». } 2

«Єсть у мене таке зілля,
Росте біля току,
Як дам тобі напитися,—
Забудеш до року. } 2

Єсть у мене таке зілля.
Біля перелазу,
Як дам тобі напитися,—
Забудеш одразу. } 2

Єсть у мене таке зілля,
Росте біля хати,
Як дам тобі напитися,—
Й забудеш, як звати». } 2

«Буду пити, буду пити
І краплі не впускаю,
Хіба тоді я забуду,
Як очі заплющу». } 2

ОЙ Я НЕЩАСНИЙ

Ой я нещасний, що маю діяти?
Полюбив дівчину та й не можу взяти.
Тим не можу взяти, що зарученая,
Доле ж моя, доле, доле нещасная!

Хлопче-молодче, який ти ледащо —
Задумав жениться, сам не знаєш нащо!
Будеш ти, небоже, долю проклинати,
Будеш кулаками сльози утирати!

Виплачеш ти очі, та не знайдеш долі,
Сам же ти загинеш, як билина в полі!
Нащо тобі, хлопче, жінка чорноока!
У козака жінка — шабля біля бока!

Стелся, барвінку, ще нижче,
Присунься, козаче, ще бли...
ще ближче,
Ой мати, мати, мати, мати,
Час мене, час мене заміж дати.

Ой ти, доню, чорнобрива,
Ой ти, доню, уродлива,
Моя доню, ой...
Доню, доню, жаль
Мені за тобою.
Ще, ще, ще, ще, ще ближче, } 2
Присунься ще ближче.

СПАТЬ МЕНІ НЕ ХОЧЕТЬСЯ.

Спать мені не хочеться,
І сон мене не бере,
Та нікому пригорнути
Молодої мене.
Нехай мене той голубить,
А хто мене вірно любить;
Нехай мене пригортає,
Хто кохання в серці має.

Ох, ох, ох, ох,
Хто кохання в серці має. } 2

Із-під хмизу на піч лізу,
Аж луна по хаті йде,

А хто мене вірно любить.
Той на печі знайде.
Я на піч, а він за мною,—
Укриюся з головою,
Відчепися, препоганий,
Цілуватись незугарній.

Ох, ох, ох, ох, } 2
Цілуватись незугарний.

Жар, мати, капустицю,
Жар, мати, буряки,
Жаль мені покидати
Чорноморських козаків.
Пусти ж мене, моя мати,
На вулицю погуляти,
На вулицю погуляти,
Коли хочеш зятя мати.

Ох, ох, ох, ох, } 2
Коли хочеш зятя мати.

СЯК-ТАК ДО ВЕЧОРА БУДУ ЖИТЬ

Сяк-так до вечора буду жить,
А вечором мій миленький прибїжить.
А я йому усю правду скажу,
Через кого на вулицю не ходжу.
Через того, через любчика,
Через милого голубчика,
Брешеш, дівчино, брешеш,
Щовечора на вулицю чешеш,
Щовечора і щораночку,
Полюби мене, коханочку.

А ВЖЕ ТРЕТІЙ ВЕЧІР

А вже третій вечір, як дівчину бачив.
Ходжу біля хати — її не видати:
«Вийди, дівчино, вийди, рибчино,
Вийди, серденя, утіхо моя!»

«Не вийду, козаче, не вийду, соколе.
Мене мати лає, гулять не пускає...» —
«Брешеш, дівчино, брешеш, рибчино,
Брешеш, серденя, утіхо моя!»

«Та було б не рубати зеленого дуба,
Та було б не сватати, коли я
не люба!» —
«Правда, дівчино, правда, рибчино,
Правда, серденя, утіхо моя!»

А ЩЕ СОНЦЕ НЕ ЗАХОДИЛО

А ще сонце не заходило,
А зробилась темнота.
А зробилась темнота...
А нещаслива та дівчина,
Котра любить козака.
Котра любить козака...
А козак їде в чисте поле.
Зостаюся я сама.
Зостаюся я сама...
Та зостаюся я сама —
Ні дівчина, ні вдова.
Ні дівчина, ні вдова...
Ні дівчина, ні вдова —
Рекруточка молода.

КИНУ КУЖІЛЬ НА ПОЛИЦЮ

Кину кужіль на полицю,
Сама піду на вулицю. } 2

Нехай миші кужіль трублять,
Нехай мене хлопці люблять. } 2

На городі сіно гребла,
Черевички загубила, } 2

Черевички загубила,
Собі хлопців наманила. } 2

Я нікого не любила,
Тільки Петра та Данила, } 2

Грицька, Стецька та Степана, } 2
Вийшла заміж за Івана.

Полюбила гультя, } 2
Така доля моя!

Я думала — кучерявий, } 2
В його чуба нема!

ОЙ ЧОГО ТИ, ДУБЕ

Ой чого ти, дубе,
На яр похилився?
Ой чого, козаче,
Не спиш, зажурився?

Гей, мене чарують
Зорі серед ночі,
Не дають заснути
Серцю карі очі.

Гей, лети, мій коню,
Степом і ярами,
Розбий мою тугу
В бою з ворогами.

ТИХО НАД РІЧКОЮ

Тихо над річкою в ніченьку темную,
Спить зачарований ліс.
Ніжно шепоче він казку таємную,
Сонно зітха верболіз.

Нічка розсипала зіроньки яснії,
Он вони в річці на дні,
Плачуть берези по той бік кудрявії,
Стогне хтось тяжко вві сні.

То йому мариться щастя загублене,
В хвилях бурхливих життя.
Може, озвалося серце розгублене —
Плаче, шука вороття.

РОЗПРЯГАЙТЕ, ХЛОПЦІ, КОНІ

Розпрягайте, хлопці, коні
Та лягайте спочивать,
А я піду в сад зелений,
В сад криниченьку копать.

Копав, копав криниченьку
У вишневому саду...
Чи не вийде дівчинонька
Рано-вранці по воду?

Вийшла, вийшла дівчинонька
В сад вишневий воду брать.
А за нею козаченько
Веде коня напувать.

Просив, просив відеречка —
Вона йому не дала.
Дарив, дарив з руки перстень —
Вона його не взяла.

Знаю, знаю. дівчинонько,
Чим я тебе розгнівив:
Що я вчора ізвечора
Із другою говорив.

Вона ростом невеличка,
Ще й літами молода,
Руса коса до пояса,
В косі стрічка голуба.

*Лісні
та романси
літературного
походження*

**ПІСНІ ТА РОМАНСИ
НЕВІДОМИХ АВТОРІВ**

**МІСЯЦЬ НА НЕБІ,
ЗІРОНЬКИ СЯЮТЬ**

Місяць на небі, зіроньки сяють,
Тихо по морю човен пливе.
В човні дівчина пісню співає,
А козак чує, серденько мре.

Пісня та мила, пісня та люба,
Все про кохання, все про любов.
Як ми любились та й розійшлися,
Тепер зійшлися навіки знов.

Ой очі, очі, очі дівочі,
Темні, як нічка, ясні, як день.
Ви ж мені, очі, вік вкоротили,
Де ж ви навчились зводить людей?

СКАЖИ, НАЩО ТЕБЕ Я ПОЛЮБИЛА

Скажи, нащо тебе я полюбила,
Скажи, нащо довірилась тобі?
Коли б не ти,— сумна б я не ходила
І день і ніч не плакала б в журбі.

Без тебе я, як цвіт без сонця, в'яну,
Без тебе, ох, як тяжко в світі жить!
О, де, скажи, я чарів тих дістану,
Щоб як забуть тебе і розлюбить.

Забуть! Бо сил терпіти я не маю!
Забуть! Бо так я змучилася вкрай!
Коли б ти знав, що я переживаю,
Який, бува, охоплює одчай.

Коли б ти знав мою журбу та муку,
Коли б ти знав, що я пережила!
Не раз, не два, піднявши вгору руки,
Тебе, і світ, і долю я кляла.

Кляла я все: і мрії ті дівочі,
Що рано так, ох, рано одцвіли...
Кляла твої веселі, ясні очі,
Що, бач, мене до чого довели.

І ту весну з пахучими квітками,
Той день і ту щасливу мить,
Коли мені, закоханій без краю,
Ти клявся бути вірним і любить.

Твоїм словам не вірить не могла я,
Вони були, як пісня чарівна.
Тепер зосталась я сама без пари,
Сама одна, навіки я одна.

ТИХО, В ВЕЧІРНІМ ПРОМІННІ

Тихо, в вечірнім промінні
Сонце ховається в гай.
Линуть вечірнії тіні,
Нічка жадана, сховай.

Люба, не треба вагання,
Бачу в очах я твоїх
Море безмежне кохання,
Бурю шалених утіх.

Мріють під місяцем клени,
Серце так солодко б'є,
Бо найдорожче для мене
Ніжне кохання твоє.

Люба крізь сон промовляє:
«Що ті гарячі слова».
Вітер туман колихає.
Зорі, дерева, трава.

БАБУСЮ РІДНЕНЬКА

«Бабусю рідненька,
Ти всім помагаеш:
Яке в мене горе,
Ти, може, вгадаеш?

Як очі заплющу,
Бабусю рідненька,
Де візьметься зразу
Козак молоденький.

Жартує, пустує
Всю нічку зі мною;
То голову схилить,
Обійме рукою.

І шепче на ушко:
«Ганнусю, Ганнусю!» —
І так мені гарно,
Бабусю, бабусю.

А там у садочку
Співа соловейко —
То так стане тяжко
Моему серденьку.

Бабусю, дай зілля
Та ще й проти ночі,
То, може, забуду
За ті карі очі».

«Ні, доню, голубко,
Цього не злічити:
Настало те врем'я,
Що треба любити».

НЕ ПИТАЙ, ЧОГО В МЕНЕ
ЗАПЛАКАНІ ОЧІ

Не питай,

                    чого в мене заплакані очі.

Чого часто тікаю я в гай

І блукаю я там до півночі,

Не питай, не питай, не питай.

Не питай,

                    чого в'яну і сохну, як квітка,

Бо так щиро кохаю тебе,

Ти покинув мене, сиротину,

На посміх, поговорі для людей.

Не питай,
бо нічого тобі не скажу я.
Бачив ти мої сльози і сум,
А нещирі слова та байдужі
Не розвіють тяжких моїх дум.

ДІВЧИНО КОХАНА, ЗДОРОВА БУЛА

«Дівчино кохана, здорова була,
Чи вже ж ти за мене та не забула;
Приїхав до тебе, біг тебе знає,
Чи твое серденько мене кохає?»

«Козаче коханий, чого питаєш,
Хіба ж ти та мене іще не знаєш?
Скоріше, козаче, в могилі буду,
Ніж тебе, серденько, та позабуду!»

«Спасибі, дівчино, за добре слово,
А може, ти любиш кого другого?
Коли правдива мовонька твоя,
Так будеш, серденько, навіки моя».

«Ти добре то знаєш, що я сирота,
Не маю я срібла, не маю злата,
Опріч любові, що к тобі маю,
Я всім убога, того не таю».

«Не треба мені злата,
я сам придбаю.
А треба дівчини, що я кохаю.
Ходімо до церкви, зв'яжемо руки,
Нехай в нас не буде на серці муки»

ВЕЧІР НАДВОРІ

Вечір надворі, ніч наступає,
Вийди, дівчино, серце бажає!
Чистее небо зіроньки вкрили,
Вийди, дівчино, до мене, мила.

Дай подивитись в ясні очі,
Стан твій обняти гнучкий дівочий,
Глянути в личко біле, чудове,
На коси довгі, на чорні брови.

Семен Климовський

ІХАВ КОЗАК ЗА ДУНАЙ

(Народний варіант)

Іхав козак за Дунай,
Сказав: «Дівчино, прощай!
Ти, конику вороненький,
Неси та гуляй!»

П р и с п і в:

Лучче було б, лучче було б
не ходити,
Лучче було б, лучче було б
не любити,
Лучче було б, лучче було б
та й не знать,
Як тепер, як тепер забувать.

Вийшла, ручки заламавши
І тяженько заплакавши:
«Як ти мене покидаєш,
Тільки подумай!»

П р и с п і в.

«Білих ручок не ламай,
Ясних очей не стирай,
Мене з війни із славою
К собі очідай!»

П р и с п і в.

«Не хочу я нічого,
Тільки тебе одного.
Ти будь здоров, мій миленький
А все пропадай!»

П р и с п і в.

Постій, постій, козаче!
Твоя дівчина плаче,
Як ти ж її покидаєш,
Тільки подумай!

П р и с п і в.

Свиснув козак на коня:
«Оставайся здорова!
Як не згину, то вернуся
Через три года!»

П р и с п і в.

Іван Котляревський

ВІЮТЬ ВІТРИ

Віють вітри, віють буйні,
аж дерева гнуться:
Ой як болить моє серце,
а сльози не ллються.

Трачу літа в лютім горі
і кінця не бачу.
Тільки тоді і полегша,
як нишком поплачу.

Не поправлять сльози щастя,
серцю легше буде,
Хто щасливим був часочок,
по смерть не забуде...

Єсть же люди, що і моїй
завидують долі.
Чи щаслива та билінка,
що росте на полі?

Що на полі, що на пісках,
без роси, на сонці?
Тяжко жити без милого
і в своїй сторонці!

Де ти, милий, чорнобривий?
Де ти? Озовися!
Як я, бідна, тут горюю,
прийди подивися.

Полетіла б я до тебе,
та крилець не маю.
Щоб побачив, як без тебе
з горя висихаю

До кого я пригорнуся
і хто приголубить,
Коли тепер того нема,
який мене любить?

ЧОГО Ж ВОДА КАЛАМУТНА

Чого ж вода каламутна,
чи не хвиля збила?
Чого ж і я смутна тепер,
чи не мати була?

Мене ж мати та не була —
самі сльози ллються:
Од милого людей нема,
од нелюба шлються.

Прийди, милий, подивися,
яку терплю муку!
Ти хоч в серці, та од тебе
беруть мою руку.

Спіши, милий, спаси мене
од лютой напасті:
За нелюбом коли буду,
то мушу пропасти!

СОНЦЕ НИЗЕНЬКО.

Сонце низенько,
Вечір близенько.
Спішу до тебе,
Лечу до тебе,
Мое серденько!

Ти обіщалась
Мене вік любити,
Ні з ким не знаться
І всіх цураться,
А для мене жити!

Серденько моє,
Колись ми обое

Любились вірно,
Чесно, примірно
І жили в покої!

Ой як я прийду,
Тебе не застану,
Згорну я рученьки,
Згорну я біленькі
Та й нежив я стану...

ОЙ Я ДІВЧИНА ПОЛТАВКА

Ой я дівчина Полтавка,
А зсвуть мене Наталка.
Дівка проста, некрасива,
З добрим серцем, неспесива.

Коло мене хлопці в'ються
І за мене часто б'ються,
А я люблю Петра дуже,
До других мені байдуже.

Мої подруги пустують
І зо всякими жартують,
А я без Петра скучаю
І веселості не знаю.

Я з Петром моїм щаслива.
І весела, і жартлива,
Я Петра люблю душею.
Він один владі нею.

Евген Гребінка

НІ, МАМО, НЕ МОЖНА
НЕЛЮБА ЛЮБИТЬ

«Ні, мамо, не можна нелюба любить;
Нещасная доля із нелюбом жить.
Ох тяжко, ох важко
з ним річ розмовляти!
Хай лучче я буду
весь вік дівувати!»

«Хіба ж ти не бачиш, яка я стара?
Мені в домовину лягати пора.
Як очі закрию, що буде з тобою?
Останешся, доню, одна сиротою!
А в світі якее життя сироті?
І горе, і нужду терпітимеш ти.

Я, дочку пустивши,
                                мовляв, на поталу,
Стогнуть під землею,
                                як горлиця, стану».

«О мамо, голубко, не плач, не ридай,
Готуй рушники і хустки вишивай.
Нехай за нелюбсма я щастя утрачу;
Ти будеш весела, одна я заплачу!»

Ген там, на могилі,
                                хрест божий стоїть.
Під ним рано й вечір матуся
  квиль:»
«О боже мій милий! Що я
  наробила!
Дочку, як схотіла, із світу згубила!»

Віктор Забіла

НЕ ЩЕБЕЧИ, СОЛОВЕЙКУ

Не щєбєчи, соловєйку,
На зорі ранєнько.
Не щєбєчи, малюсєнький,
Під вікном близєнько.

Твоя пісня дуже гарна,
Ти гарно співаєш,
Ти щасливий — спарувавсь
І гніздечко маєш...

А я бідний, безталанний,
Без пари, без хати,
Не досталось мені в світі
Весело співати.

Сонце зійде — я нуджуся,
А заходить — плачу.
Яку люблю дівчиноньку,
Тієї не бачу.

Давно чутки я не маю
Про свою дівчину,
Цілий вік усе я плачу
На лиху годину.

Не щибечи, соловейку,
Як сонце пригріє,
Не щибечи, малюсенький,
Як вітер повіє.

Ти лети, співай тим людям,
Котрі веселяться.
Вони піснею твоєю
Будуть забавляться.

Мені пісенька така
Серце розриває;
Дужче б'ється мое серце,
Аж дух завмирає.

Михайло Петренко

ДИВЛЮСЬ Я НА НЕБО

Дивлюсь я на небо, та й думку гадаю:
Чому я не сокіл, чому не літаю?
Чому мені, боже, ти крилець не дав?
Я б землю покинув і в небо злітаю.

Далеко за хмари, подальше од світу,
Шукать собі долі, на горі привіту
І ласки у зірок, у сонця просить,
У світі їх ясним все горі втопить.

Бо долі ще змалку здаюсь я нелюбий,
Я наймит у неї, хлопцюга прибудний;
Чужий я у долі, чужий у людей:
Хіба ж хто кохає нерідних дітей?

Кохуюся з лихом, привіту не знаю
І гірко, і марно свій вік коротаю,
І в горі спізнав я, що тільки одна —
Далекеє небо — моя сторона.

І на світі гірко, як стане ще гірше,—
Я очі на небо, мені веселіше!
Я в думках забуду, що я сирота,
І думка далеко, високо літа.

Коли б мені крилля, орлячі ті крилля.
Я б землю покинув і на новосілля
Орлом бистрокрилим у небо польнув
І в хмарах навіки од світу втонув!

Хоч рано і вечір водою полий —
Не зазеленіє; кохай сиротину,
А матері й батька не бачити їй».

От так і на світі: хто рано почує,
Як серце застогне, як серце здихне.
Той рано й заплаче,

з доля шуткує.

Поманить, поманить

та й геть полине.

А можна ж утерпіть, як яснєє сонце
Блисне і засяє для миру всього
І гляне до тебе в убоге віконце?
Осліпнеш, а дивишся все на нього.

Антон Шашкевич

ТАМ, ДЕ ЯТРАНЬ КРУТО В'ЄТЬСЯ

(Народний варіант)

Там, де Ятрань круто в'ється,
З-під каменя б'є вода,
Там дівчина воду брала,
Чорнобрива, молода.

Ти, дівчино, ти щаслива,
В тебе батько, мати є.
Рід великий, хата біла,
Все, що в хаті,— то твоє.

А я бідний, безталанний.
Степ широкий — то ж мій сват.
Шабля, люлька — вся родина,
Сивий коник — то ж мій брат.

Денис Бонковський

ГАНДЗЯ

Чи є в світі молодиця,
Як та Гандзя білолиця?
Ох, скажіте, добрі люди,
Що зі мною тепер буде?

Гандзя душка, Гандзя любка,
Гандзя мила, як голубка.
Гандзя рибка, Гандзя птичка,
Гандзя цяця-молодичка.

Гандзю моя, Гандзю мила,
Чим ти мене напоїла?
Чи любистком, чи чарами,
Чи солодкими словами?

Важка ж моя гірка доля,
Знать, така божя воля,
Щоб ніченьки я не спав,
За тобою пропадав!

Чи я мало сходив світу?
Чи я мало бачив цвіту?
Чим калина найкрасніша?
Чому Гандзя наймиліша?

Як на мене щиро гляне —
Серце мое, як цвіт, в'яне,
А як стане щебетати —
Сам не знаю, що діяти...

Де ж ти, Гандзю, вродилася?
Де ж ти чарів навчилася?
Що, як глянеш ти очима,—
Аж заплачу, як дитина!

Гандзю, серце-молодичко!
Яке ж в тебе гарне личко.
І губоньки, і оченьки,
І ніженьки, і рученьки!

Гандзю, котку, не цурайся
Та на волю божу здайся,

Пригорнись до серця мого
Та не вважай ні на кого!

Коли ж така твоя воля,
Щоб ти мене не любила,
Лучче ж мені така доля,
Щоб злюбила мя могила.

Семен Гулак-Артемівський

МІСЯЦЮ ЯСНИЙ

Місяцю ясний,
Зірки прекрасні,
Божії очі
Ви в темні 'ночі,
Вас я благаю,
Грудь об'легчите,
Вість принесіте
З рідного краю.

Орленьку сизий,
Соколе бистрий,
Що вік на волі
В заavidній долі,
Вас я благаю,

Грудь облегчіте,
Вість принесіте
З рідного краю.

Тихий Дунаю,
Зелений гаю,
Хвилі кипучі,
Вітри могучі,
Вас я благаю.
Грудь облегчіте,
Вість принесіте
З рідного краю.

ЧОРНОЇ ХМАРОЮ ДУБРОВА

Чорної хмарою дуброва
Розіслалась по Дунай,
Жду тебе я, чорноброва,
Ідем, серце, в рідний край.

Тут, в убогій цій хатні,
Дівчинонька-сирота
Марно тратить на чужбині
Молоді свої літа.

Ластівко моя прекрасна,
Серцю радісний цей час,
Ти навек моя, кохана,
Смерть одна розлучить нас.

ОЙ КАЗАЛА МЕНІ МАТИ

Ой казала мені мати
І приказувала,
Щоб я хлопців у садочок
Не принаджувала.
Ой мамо, мамо, мамо,
Не принаджувала!

Посилала мене мати
До криниченьки,
Та принеси, моя доню,
Та водиченьки.
Ой мамо, мамо, мамо,
Та водиченьки!

Ой пішла я до ставочка
Забарилася,
На козака молодого
Задивилася.
Ой мамо, мамо, мамо.
Задивилася!

Розмовляла з козаченьком
Цілу ніченьку.
Ой пом'яла фартушину
Та й новісеньку.
Ой мамо, мамо, мамо.
Та й новісеньку.

Ждала, ждала мене мати.
Не діждалася.
А я собі у ставочку
Полоскалася.
Ой мамо, мамо, мамо.
Полоскалася!

Володимир Александров

Я БАЧИВ,
ЯК ВІТЕР БЕРЕЗУ ЗЛОМИВ

Я бачив, як вітер березу зломив,
Коріння порушив, гілля покрутив...
А листя не в'яло і свіже було,
Аж поки за гору вже сонце зайшло.

Я бачив, як серну підстрелив стрілець;
Звалилася, бідна, прийшов їй кінець;
Боротися з смертю було їй не в міч,
Одначе боролась, поки зайшла ніч.

Я бачив — метелик поранений млів,
Крильце перебите на сонці він грів;

Ще трошки пожити — на думці було,
І може, й пожив би, так сонце зайшло.

На світі у кожного сонце своє...
Любенько живеться, як сонечко є!
А згасне те сонце — і жити шкода:
На світі без сонця усе пропада.

Зо мною розсталась дружина моя,
Зостався на світі без сонечка я;
Одначе на себе я смерть не зову,
А з серцем розбитим живу та й живу.

Тарас Шевченко

ТАКА ЇЇ ДОЛЯ

Така її доля... О боже мій милий!
За що ж ти караєш її, молоду?
За те, що так щиро вона полюбила
Козацькії очі?.. Прости сироту!

Кого ж їй любити?

Ні батька, ні неньки:

Одна, як та пташка в далекім краю.

Пошли ж ти їй долю.—

вона молоденька,—

Бо люди чужії її засміють.

Чи винна ж голубка,
що голуба любить?
Чи винен той голуб, що сокіл убив?
Сумує, воркує, білим світом нудить,
Літає, шукає, дума — заблудив.

ПЛАВАЙ, ПЛАВАЙ, ЛЕБЕДОНЬКО

Плавай, плавай, лебедонько,
По синьому морю!
Рости, рости, тополенько,
Все вгору та вгору!
Рости гнучка та висока
До самої хмари,
Спитай бога, чи діжду я,
Чи не діжду пари?
Рости, рости, подивися
За синее море:
По тім боці — моя доля,
По сім боці — горе.
Там десь милий, чорнобривий
Співає, гуляє,

А я плачу, літа трачу,
Його виглядаю.
Скажи йому, мое серце,
Що сміються люди:
Скажи йому, що загину,
Коли не прибуде!

ОЙ ОДНА Я. ОДНА

Ой одна я, одна,
Як билиночка в полі,
Та не дав мені бог
Ані щастя, ні долі.
Тільки дав мені бог
Красу — карії очі.
Та й ті виплакала
В самотині дівочій.
Ані братіка я,
Ні сестрички не знала,
Між чужими зросла,
І зросла — не кохалась!

Де ж дружина моя,
Де ви, добрі люди?
Їх нема, я сама,
А дружини й не буде!

ЯКБИ МЕНІ ЧЕРЕВИКИ

Якби мені черевики,
То пішла б я на музики.
Горенько моє!
Черевиків немає,
А музика грає, грає,
Жалю завдає!
Ой піду я боса полем.
Пошукаю свою долю,
Доленько моя!
Глянь на мене, чорнобриву.
Моя доле неправдива,
Безталанна я!
Дівчаточка на музиках
У червоних черевиках.

Я світом нуджу!
Без розкоші, без любові
Зношу свої чорні брови.
У наймах зношу!

НАЩО МЕНІ ЧОРНІ БРОВИ

(Народний варіант)

Нащо мені чорні брови.
Нащо карі очі,
Нащо літа молодії,
Веселі, дівочі?

Літа мої молодії
Марно пропадають,
Очі плачуть, чорні брови
Од вітру линяють.

Нема кому розказати,
Чого плачуть очі,
Нема кому розпитати,
Чого серце хоче.

Плачте ж, очі, плачте, карі,
Поки не заснули,
Голосніше, жалібніше,
Щоб вітри почули,

Щоб понесли, буйнесенькі,
За синєе море
Чорнявому, зрадливому
На лютеє горе.

ЛЕТИТЬ ГАЛКА ЧЕРЕЗ БАЛКУ

(Народний варіант)

Летить галка через балку
Та й, летючи, криче,
Молодая дівчинонька
Ходить гаєм, плаче.

Не пускає її мати
Рано до криниці,
Ні жита жать, ні льону брать,
Ні на вечорниці.

Раз увечері пізенько,
Як мати заснула,
Вийшла слухать соловейка,
Мов зроду не чула.

Вийшла, стала під вербою
Та й дивиться в воду:
Тяжко, мати, важко, мати,
Нащо дала вроду?

Дала, мати, чорні брови,
Дала карі очі,
Усе дала, усе дала,
Долі дати не хочеш.

Костянтин Думитрашко

ЧОРНІІ БРОВИ, КАРІІ ОЧІ

(Народний варіант)

Чорніі брови, каріі очі,
Темні, як нічка, ясні, як день.
Очі ви, очі, очі дівочі,
Де ви навчились зводить людей?

Вас і немає, а ви мов тута,
Світите в душу, як дві зорі.
Чи в вас улита якась отрута,
Чи, може, справді ви знахарі?

Чорніі брови, стрічки шовкові,
Все тільки б вами я любувавсь.
Каріі очі, очі дівочі,
Все тільки б я дивився на вас.

Чорнії брови, карії очі,
Страшно дивитись під час на вас,—
Не будеш спати ні вдень, ні вночі,—
Все будеш думать тільки про вас.

Степан Руданський

ПОВІЙ, ВІТРЕ, НА ВКРАЇНУ

(Народний варіант)

Повій, вітре, на Вкраїну,
Де покинув я дівчину,
Де покинув карі очі,—
Повій, вітре, опівночі.

Між горами там долина,
В тій долині є хатина,
В тій хатині дівчинонька,
Дівчинонька-голубоцька.

Повій, вітре, до схід сонця,
До схід сонця, край віконця,
Край віконця постіль біла,
Постіль біла, дівка мила.

Повій, вітре, тишком-нишком
Над рум'яним, білим личком.
Над тим личком нахилися,
Чи спить мила, подивися.

Чи спить вона, чи збудилась,
Спитай її, з ким любилась,
З ким любилась, і кохалась,
І любити присягалась.

Як заб'ється їй серденько,
Як зітхне вона тяженько,
Як заплачуть карі очі —
Вертай, вітре, опівночі.

А якщо мене забула
І другого пригорнула,
То розвійся по долині,
Не вертайся з України.

МЕНЕ ЗАБУДЬ, МОЯ ДІВЧИНО!

Мене забудь, моя дівчино!
Спокійно жий, щаслива будь,
Цвіти, як рожа, як калина,—
Мене забудь, мене забудь!..

Мене забудь — і тяжким смутком
Не розбивай біленьку грудь:
Шукай собі коханка хутко,
Мене забудь, мене забудь!

Мене забудь, мене не треба!
Та якби я коли-небудь
Тебе забув... о боже з неба,
Мене забудь, мене забудь!..

ТИ НЕ МОЯ, ДІВЧИНО ДОРОГАЯ!

Ти не моя, дівчино дорога!
І не мені краса твоя:
Віщує думонька смутная,
Що ти, дівчино, не моя!

Ти не моя! За личко гарне
Справляє хтось колодія...
Мої ж літа проходять марне,
Бо ти, дівчино, не моя!

Ти не моя! І брови чорні
Милує інший, а не я,
І інший хтось тебе пригорне,
А ти, дівчино, не моя!..

Ти не моя! Та що ж я маю?
Чи похвалюсь тобі і я?
Хіба лиш тим, що тя кохаю;
Но ти, дівчино, не моя!..

Ти не моя, голубко сива!
Щаслива доленька твоя;
Моя же доля нещаслива,
Бо ти, дівчино, не моя!..

Михайло Старицький

НІЧ ЯКА МІСЯЧНА,
ЗОРЯНА, ЯСНАЯ!

(Народний варіант)

Ніч яка місячна, зоряна, ясная!
Видно, хоч голки збирай.
Вийди, кохана, працю зморена,
Хоч на хвилиночку в гай.

Сядемо вкупочці тут під калиною —
І над панами я пан!
Глянь, моя рибонько, — срібною хвилею
Стелеться полем туман.

Гай чарівний, ніби променем всипаний,
Чи загадався, чи спить;
Он на стрункій та високій осичині
Листя пестливо тремтить.

Не плач, мила, я вернуся,
тоді з тобою одружуся».
Дівчинонька гірко плаче,
Соловейко все те баче
Та щебече: тьох, тьох, тьох!

Не вернувся козаченько —
помер на чужині,
Поховали чужі люди
в чужій домовині.
А дівчина, як зачула —
у садочок улинула.
Тужить, в'яне, гірко плаче,
Соловейко все те баче
Та щебече: тьох, тьох, тьох!

ОЙ ТИ, ДІВЧИНО, З ГОРІХА ЗЕРНЯ

Ой ти, дівчино, з горіха зерня,
Чом твоє серденько — колюче терня?
Чом твої устоники — тиха молитва,
А твоє слово остре, як бритва?
Чом твої очі сяють тим чаром,
Що то запалює серце пожегом?
Ох, тії очі темніші ночі,
Хто в них задивиться, — й сонця
не хоче!

І чом твій усміх — для мене скрута,
Серце бентежить, як буря люта?
Ой ти, дівчино, ясная зоре!
Ти мої радощі, ти мое горе!
Тебе видаючи, любити мушу,
Тебе кохаючи, загублю душу.

БЕЗМЕЖНЕЄ ПОЛЕ

Безмежнеє поле в сніжному завою,
Ох, дай мені обширу й волі.
Я сам серед тебе, лиш кінь підо мною,
І в серці нестерпнії болі.

Неси ж мене, коню, по чистому полю,
Як вихор, що тутка гуляє,
А чень утечу я від лютого болю,
Що серце мое розриває.

РОЗВІЙТЕСЯ З ВІТРОМ,
ЛИСТОЧКИ ЗІВ'ЯЛІ

Розвійтеся з вітром, листочки зів'ялі,
Розвійтеся, як тихе зітхання!
Незгоєні рани, невтишені жалі,
Завмерлеє в серці кохання.

В зів'ялих листочках хто може вгадати
Красу всю зеленого гаю?
Хто визнає, який я чуття скарб багатий
В ті вбогії вірші вкладаю?

Ті скарби найкращі душі молоді
Розтративши марно, без тями,
Жебрак одинокий, назустріч недолі
Піду я сумними стежками.

Кесар Білловський

В ЧАРАХ КОХАННЯ

В чарах кохання мое дівування
Хочу я вільно, як пташка, прожити:
Вільне обрання і вільне кохання,
Серденьку воля, як хоче любити!
Шкода й розмови: святої любові
Силою в серце не можна вложити...

Поки шовкові чорнітимуть брови,—
Дайте-бо жить мені, дайте-бо жить.

Той мені шепче... той руки цілує,
Той тут навколішки смирно стає,
Той мені вірші любовні віршує.

Той аж поклони, мов богові, б'є...
З них же один мені бачиться всюди.
До одного тільки серце лежить...

Поки горять мої полум'ям груди,—
Дайте-бо жить мені, дайте-бо жить.

Нащо питати, якого кохати? —
Серденько зразу вгадало само.
Нащо шукати, которий багатий? —
Там, де багатство, там певне ярмо.
Ненька зітхає, а батенько лає;
Слава недобра про мене біжить...

Суд-пересуд... Але все те минає.
Дайте-бо жить мені, дайте-бо жить.

Що тут і батько, і рідная мати?
Що тут всі родичі, що увесь мир?
Все мені байдуже! Годі й казати...
Байдуже глум і людський поговорі!
Серденько б'ється, і ние, і рветься,
В грудях гарячих пала і дрижить...
Поки аж молодість красна минеться,
Дайте-бо жить мені, дайте-бо жить!

Леся Українка

СТОЯЛА Я І СЛУХАЛА ВЕСНУ

Стояла я і слухала весну,
Вона мені багато говорила,
Співала пісню дзвінку, голосну,
То знов таємно-тихо шепотіла.

Вона мені співала про любов,
Про молодощі, радощі, надії,
Вона мені переспівала знов
Те, що давно мені співали мрії.

Максим Славінський

КОЛИ РОЗЛУЧАЮТЬСЯ ДВОЄ

(З Гейне)

Коли розлучаються двоє,
За руки беруться вони,
І плачуть, і тяжко зітхають,
Без ліку зітхають, сумні.

З тобою ми вдвох не зітхали,
Ніколи не плакали ми;
Той жаль, оті тяжкі зітхання
Прийшли до нас згодом самі.

Михайло Гайворонський

ІХАВ КОЗАК НА ВІЙНОНЬКУ

(Народний варіант)

Іхав козак на війноньку,
Сказав: «Прощай, дівчинонько,
Прощай, дівчино, чорнобривонько.
Іду в чужу сторононьку.

Дай же, дівчино, хустину,
Може, я в бою загину,
Темної ночі накриють очі,—
Легше в могилі спочину».

Дала дівчина хустину,
Козак у бою загинув,
Темної ночі накрили очі,—
Легше в могилі спочинув.

Добрії люди насилу
Взяли хорошу дівчину,
Ген серед поля гнеться тополя
Та й на козацьку могилу.

Павло Тичина

НАД ДНІПРОМ

Вітер колише трави шовкові,
ніч кругом...
Глянь, моя мила: зорі повисли
над Дніпром.

Серце так б'ється, щастя ж бо з нами
тут само:
разом дорогою зоряно-ясною
ми йдемо.

Ген за садами спить наше місто:
все в огнях...
Низько над нами враз пролетівши,
скрикнув птах.

Пахнуть покоси. Сядем на сіні,—
пізній час.

Я українець, а ти ж росіяночка —
дружба в нас.

Зорі

сяють нам вдалину.

На схід ти поглянь, кохана,

зорі

світять нам путь ясну.

Встає вже зоря рум'яна.

Юність, юність, повна щастя без

краю!

Люба, мила, краще від тебе не знаю!

Разом, кохана, підемо разом

в ясний наш день.

Вітер колише трави шовкові.

ніч кругом...

Глянь, моя мила: зорі повисли

над Дніпром.

Серце так б'ється, щастя ж бо з

нами

тут само:

разом дорогою зоряно-ясною

ми йдемо.

Ген за садами вогники гаснуть,—
скрізь світа...

Час повертатись вже нам до міста,
золота.

Ми ж наше місто обороняли
у війні.

Зараз його ми з тобою будуємо
всі ці дні.

Щастя до нас чарівної ночі
тут прийшло...

Глянь, моя мила, небо рожевим
розцвіло.

Пахнуть покоси, сядем на сіні
в ранній час.

Я українець, а ти ж росіяночка —
дружба в нас.

Зорі

мов не хочуть сіять.

На схід ти поглянь, кохана,
зорі

стали враз пригасать.

Вже встала зоря рум'яна.

Юність, юність, повна щастя без
краю!
Люба, мила, краще від тебе не знаю!
Разом, кохана, підемо разом
в ясний день.

Щастя до нас чарівної ночі
тут прийшло...
Глянь, моя мила, небо рожевим
розцвіло.

О, як нам гарно йти проти вітру
в ранній час.
Я українець, а ти ж росіяночка --
дружба в нас.

Гей, поля жовтіють і синіє небо,
Плугатар' у полі ледве маячить...
Поцілуй востанне, обніми востанне:
Вміє розставатись
той, хто вмів любити.

Володимир Сосюра

КОЛИ ПОЇЗД У ДАЛЬ ЗАГУРКОЧЕ

Коли поїзд у даль загуркоче,
пригадаються знову мені
дзвін гітари у місячні ночі,
поцілунки й жоржини сумні...

Шум акацій... Посьолок і гони...
Ми на гору йдемо через гать...
А внизу пролітають вагони,
і колеса у тьмі цокотять...

Той садок, і закохані зорі,
і огні з-під опущених вій,
од проміння і тіней узорі
на дорозі й на шалі твоїй...

Твої губи — розтулена рана...
Ми хотіли й не знали — чого...
Од кохання безвольна і п'яна,
ти тулилась до серця мого...

Ой ви, ночі Донеччини сині,
і розлука, і сльози вночі...
Як у небі ключі журавлині,
одинокі й печальні ключі...

Пам'ятаю: тривожні оселі,
темні вежі на фоні загравав...
Там з тобою у сірій шинелі
біля верб я востаннє стояв.

Я казав, що вернусь безумовно,
хоч і ворог — на нашій путі...
Патронташ мій патронами повний,
тихі очі твої золоті...

Дні пройшли... Одлетіла тривога...
Лиш любов, як у серці багнет...
Ти давно вже дружина другого,
Я ж — відомий вкраїнський поет.

Наче сон... Я прийшов із туману
І промінням своїм засіяв...
Та на тебе, чужу і кохану,
я і славу б свою проміняв.

Я забув би образу і сльози...
Тільки б знову іти через гать,
тільки б слухать твій голос — і коси,
твої коси сумні цілувать...

Ночі ті, та гітара й жоржини,
може, сняться тепер і тобі...
Сині очі в моєї дружини,
а у тебе були голубі.

Андрій Малишко

КОЛГОСПНИЙ ВАЛЬС

Де синь стоїть над краєм,
Де в росах далина,
Ізнов шумить врожаем
Колгоспна сторона.

Люба, нам з тобою врожаю моря,
Тихо в надвечір'ї нам світить зоря.
І ляже щедра осінь
На степовий кришталь,
Де золоте колосся
Біжить в далеку даль.

І за столи кленові
Ми сядемо вночі,—

Дівчата чорноброві
І хлопці сіячі.

Люба, нам з тобою врожаю моря,
Тихо в надвечір'ї нам світить зоря.
Щоб на колгоспнім святі
Нам заспівати знов
Про наші дні крилаті,
І дружбу, і любов.

КИЇВСЬКИЙ ВАЛЬС

Ночі солов'їніі, почі весняні,
Доли подніпровські наснились мені.

Знову цвітуть каштани,
Хвиля дніпровська б'є. } 2
Молодість мила,— ти щастя мое.

Далі неозорії, київські сади,
Друже незабутній, ти прийдеш сюди.

Знову цвітуть каштани,
Хвиля дніпровська б'є. } 2
Молодість мила,— ти щастя мое.

Стежки і доріженьки ген лягли у даль.
В парі ми любилися, серденьку жаль.

Знову цвітуть каштани,
Хвиля дніпровська б'є.
Молодість мила.— ти щастя мое. } 2

Нам би ще зустрітися в солов'їну ніч.
Теплі зорі київські сяли б довіч.

Знову цвітуть каштани,
Хвиля дніпровська б'є.
Молодість мила.— ти щастя мое. } 2

ПІСНЯ ПРО КИЇВ

(Лірична)

Білі каштани,
Світлі огні,
Де б не бував я.—
Любі мені.

Київські ночі,
Зустрічі в саду —
В серці, куди не піду.

Гори високі,
Синь дніпрова,
Молодість наша
Вічно жива.

Київські ночі,
Зустрічі в саду —
В серці, куди не піду.

Ми покохались
Там, де дуби,
В київськiм небі
Два голуби

Кружать, здіймають
Крилоньки свої,
Наче ми в парі, в сім'ї.

Так воно стане,
Так воно є.
...Білі каштани,
Щастя мое.

Рідна столице.—
Ти моя весна,
Світла, погожа, ясна.

Київські ночі,
Зустрічі в саду —
В серці, куди не піду.

МИ ПІДЕМ, ДЕ ТРАВИ
ПОХИЛІ

Ми підем, де трави похилі,
Де зорі в ясній далині,
І карії очі, і рученьки білі
Ночами насняться мені.

За річкою за голубою
Дві чайки у хмару зліта,
В краю придніпровським
Ми стрілись з тобою,
Веселко моя золота.

Над полем зарошені віти
Дубове верхів'я звело,

У парі з тобою ми будем любити
Усе, що на серце лягло.

І стеляться обрії милі,
І вечір в ясній далині,
І карії очі, і рученьки білі
Ночами насняться мені.

ТИ ЖДЕШ МЕНЕ...

У дні весняні, дні осінні
Ти, серце бідне, не смутись.
Отут, в низенькій цій хатині,
Моя любов жила колись.

Як проводжала, виглядала,
Як ми журилися в дворі,
Крізь сльози очі твої сяли,
Як день весняний на зорі.

Як подавала воду пити,
Немовби серце віддала.
І знову бачу теплі віти
І рідний сум твого чола.

І сняться очі ті дівочі,
Хай спогад милий промайне.
І все здається: в темні ночі
Ти ждеш мене, ти ждеш мене.

ГАЇ ШУМЛЯТЬ БІЛЯ ПОТОКУ

Гаї шумлять біля потоку,
Де хвиль весняна течія.
Прощай, кохана кароока, } 2
Прощай, порадице моя.

В далекий край я від'їжджаю,
А ти крізь даль і довгі дні,
Немов погожа зірка в маю, } 2
Світи надією мені.

Нехай насняться карі очі
І голуба небесна вись,
Дніпровські ночі, любі ночі, } 2
Де ми їстрічались колись.

І стане легкою дорога,
І пригадається ізнов
Очей закоханих тривога,
Твоя незраджена любов.

} 2

І моя краса,
Як в степу роса,
Опадає і марніє кожну мить.
Полюбила очі
В ночі ті дівочі,
Полюбила, та не знала, як любить. } 2

В тихий шум дібров
Прийде знов любов,
На світанні, дівчинонько, виглядай.
І, дощами вмиті,
Жураалі в блакигі
Ще повернуть із коханням в рідний } 2
край.

Платон Воронько

І ЧОГО ТІКАТИ...

Стрілася на полі, руку подала,
Чорною бровою тихо повела.

Ніжно усмінулась, зникла у житах,—
Хусточка майнула, наче білий птах.

Я повів бригаду славних косарів,
Хвилями покосів поле перебрів.

Думав — заховалась в житі, гущині.
А вона сміялась десь удалині.

А вона в'язала росяні снопи,
Колосок зривала з кожної копи.

Як ішла додому в житньому вінку,
Радо всі вітали дівчину швидку.

Лиш у мене серце билось горяче:
Думав, чорноока знову утече.

Утекла б, та в полі скрізь уже стерня,
Утекла б, та серце дівчину спиня.

І чого тікати, як зійшлись путі,
Як любов єднає щастям у житті!

Степан Крижанівський

БЕРІЗКА

Кожен вечір дожидаю —
Вийдеш ти чи ні?
Кожен вечір виглядаю
У далечині.

Бачу: в білому убранні
Край твоїх воріт
Хтось в неясному смерканні
Все стоїть. стоїть...

Чи не ти мене чекаєш
В сумі самоти?
Я лечу і повертаю.--
Ні, не ти, не ти...

Край воріт, сумна і мила,
В білому вбранні,
Жде мене берізка біла
У самотині.

Скільки раз ішла вечірня
Маяла крильми,
Скільки раз берізка вірна
Виглядала з тьми.

Ти ж десь довго забарилась.
Не вернулась в дім.
Ти берізкою лишилась
В спогаді моїм!

Олекса Новицький

ТИ ЛЮБОВ МОЯ

Ой дівчино, чим ти полонила
Юне серце в той вечірній час?

Ти любов моя,
Ой ти, дівчинонько
Гордая!

Перейду несходжені дороги.
Пронесу в душі твоє ім'я.

Ти любов моя,
Ой ти, дівчинонько
Гордая!

Все без тебе я,
Ой ти, любов моя
Ніжня!

Все без тебе я,
Ой ти, дівчинонько
Гордая!

Олекса Ющенко

ЧАРІВНИЙ СТРУМОК

З тобою росли
В незабутнім краю.
Де хвилі Сули
Несли пісню свою.
Струмок до Сули
Із-під явора біг...
З тобою знайшли
В житті стільки доріг.

} 2

Зустрілися знов
Біля тих яворів,
Де все про любов
Нам струмок гомонів.

Квітчайтесь, мої
Незабутні краї!
Привіт яворам
Та і вам, солов'ї. } 2

З тобою колись
Чули спів солов'я,
Води напились
Ми з того ручая.
Зустрілися знов
Біля тих яворів
Де нам про любов
Струмок цей розпсвів. } 2

ЛІРИЧНА

Зорі сяють в далині,
Та здається знов мені,
Що очей то любий цвіт,
Що про мене ти згадав,
Про кохання заспівав
І мені послав привіт...

Серце щире, молоде,
Викликає, вірно жде,
У вечірній тихий час...
Може, ще ти не знайшов
Ту омріяну любов,
Знай, вона шукає нас.

Заквітчалися гаї,
Не змовкають солов'ї,
Пісня до Дніпра веде.
Наші зійдуться путі
Ми зустрінемось в житті.
Не розлучимось ніде...

Наче квіти весняні,
Розцвілися наші дні,
А в серцях цвіте любов...
Вірю, прийдеш, друже мій,
І не будь мені одній...
Ти мені приснився знов!

Теренъ Масенко

ЛЮБОВ МОЯ

Знову осінь над гаями,
Жовтий лист сади встеля.
За далекими полями
Ти живеш, любов моя!

Де летять ключі під небесами,
Де в прозорім сяєві земля,—
За далекими полями
Ти живеш, любов моя!

Ще недавно ми ходили
По зарошених стежках,
А тепер тумани вкрили
Шлях дніпровський, дальній шлях.

Чом же ми тоді не дорожили
Тим, що квітне тільки раз в
серцях?

А тепер тумани вкрили
Шлях дніпровський, дальній шлях.

Над лугами хмари-тучі,
Я один іду в сади.
Кожну мить ми нерозлучні
І розлучені завжди.

Чи удвох почуємо із кручі
Тихий плін дніпровської води?
Кожну мить ми нерозлучні
І розлучені завжди.

Прийде май — і квітка кожна
Нагада тебе мені.
Пісня тиха і тривожна
Знайде друга в далині.

Нам в розлуці, в самоті не можна
Зустрічать весни і щастя дні.
Пісня тиха і тривожна
Знайде друга в далині.

Василь Швець

ЛІРИЧНА ПІСНЯ

Вишиваю милого портрет,
Не порвися, не порвися, нитко!
Сіло сонце за гірський хребет,
Милий прийде швидко.
Над горою в'ється горде орленя —
Сонце проводжає.
На горі працює милий мій щодня.
Нафту добуває.
Милий мій, дорогий
Нафту добуває.

За Карпати, у широкий світ
Йде про нього, молодого, слава,
І його шанує весь мій рід,

Вся моя держава.
Я в своєму серці радощі таю:
Нитка не порветься.
Як побачить милий вишивку мою.
Щиро посміхнеться.
Милий мій, дорогий
Щиро посміхнеться.

Візьме в руки полотно ляне,
Полотно гаптоване, узорне,—
Хай не хвалить за портрет мене.
Хай лише пригорне.
До голубки голуб з-за гори летить,
Голуб сизокрилий.
То не вітер кленом за вікном шумить.
Йде до мене милий.
Милий мій, дорогий,
Йде до мене милий.

Андрій Пауко

НЕЗАБУТНІЙ ВАЛЬС

Зустрів я, не шукаючи,
Сьогодні вперше вас
І запросив, вітаючись,
Протанцювати вальс.
У танці пари кружаться.
Пливуть, немов ріка.
І легко на плече мені
Лягла твоя рука.

П р и с п і в:

Ні, не забути, ні,
Цей пам'ятний вечір мені,
Цю зустріч неждану,
Щасливий цей час
І перший замріяний вальс.

Весь вечір про любов її
Я словом не спитав,
Лише думки дівочії
В ясних очах читав.
А очі ті іскрилися,
Сміялися самі,
Бо розуміли і без слів
Одне одного ми.

П р и с п і в.

Купався місяць у воді,
Ясніш світив для нас;
І нам хотілося тоді.
Щоб вічним був той вальс.
І нам хотілось, щоб злегка
Кружилась голова,
І повторчили ми собі
Одні і ті ж слова.

П р и с п і в.

ВАЛЬС КОХАННЯ

Це було навесні,
Коли сад розквітав
І пісні голосні соловейко співав.
І здавалось мені,—
Хоч бували ми разом немало,—
Ти тоді і сама ще не знала,
Чи люблю я, чи ні.

П р и с п і в:

Зустрічі, ніжні вітання,
Юності радісний час! ,
Щастям безмежним осяяло нас
Вірне, гаряче кохання.

Про ту правду ясну
Ти у серця спитай:
Воно любить весну, любить рідний
наш край
І дівчину одну,
Бо милішої в світі немає.
Це ж про неї воно все співає
Тиху пісню свою.

П р и с п і в.

Гасли зорі-вогні,
Темна нічка була,
Ти в знак дружби мені свою руку
дала.

І розвиднілось знов...
Почуття того словом не зміриш!
Як же гарно, що в дружбу ти віриш.
Віриш в нашу любов!

П р и с п і в.

Роман Савицький

ГУЦУЛКА КСЕНЯ

Темна нічка гори вкрила,
Полонину всю залила,
А в ній постать сніжнобіла.
Гуцул Ксеню в ній впізнав.

Гуцулко Ксеню,
Я тобі на трембіті
Лиш одній в цілім світі
Розкажу про любов.

Пролетіло жарке літо,
Гуцул іншу любить скрито,
А гуцулку синьооку
В ніч останню він проща.

Гуцулко Ксеню,
Я тобі на трембіті
Лиш одній в цілім світі
Розкажу про свій жаль.

Черемошу грали хвилі,
Сумували очі сині,
Тільки вітер на соснині
Сумну пісню завивав.

Душа страждає,
Звук трембіти лунає.
А що серце кохає,
Бо гаряче, мов жар.

ЧЕРВОНІ МАКИ

Мак червоний між житами.
Срібний місяць над полями.
В ніч таку, коли все спить,
Щось у лісі шелестить.

То нещасная дівчина,—
А любов в усім причина,—
Що збирає маків цвіт,
Плаче, тужить на весь світ

Червоні маки, цвіти кохання,
Болючий спомин, тихе ридання,
Червоні маки, чудові квіти,
І згадка в тім минулих літ.

Мак червоний між житами,
Срібний місяць над полями.
В ніч таку, коли все спить,
Щось у лісі шелестить.

Всеволод Мартинюк

ТИХИЙ ВЕЧІР ПОГОЖИЙ

Тихий вечір погожий
Мені серце тривожить.
Заквітчались і мріють сади.
Волошкові ви очі,
Чом снитесь щоночі.
Не поглянули нині сюди.

Є в очах отих сила,
Що мене полонила,
На роздоллі колгоспних ланів,
Ой ти, мила дівчино,
Ти червона калино.
Бачу скрізь тебе вдалині.

Линуть звуки баяна,
Та не вийшла кохана,
Лиш почув я знайоме ім'я.
В сяйві зорянім небо.
В'ється стежка до тебе.
Де ж ти, де ж ти, хороша моя?

*Пісні та романси
літературного походження*

*Пісні та романси
невідомих авторів*

Стор.

Місяць на небі, зіроньки сяють .	103
Скажи, нащо тебе я полюбила.	104
Тихо. в вечірнім промінні . . .	106
Бабусю рідненька	108
Не питай, чого в мене заплакані очі	110
Дівчино кохана, здорова була . .	112
Вечір надворі	114

Семен Климовський

Іхав козак за Дунай (<i>Народний варіант</i>)	115
---	-----

Іван Котляревський

Віють вітри	117
Чого ж вода каламутна	119
Сонце низенько	121
Ой я дівчина Полтавка	123

Євген Гребінка

Ні. мамо, не можна нелюба лю- бить	125
---	-----

Віктор Забіла

Не щебечи, соловейку 127

Михайло Петренко

Дивлюсь я на небо 129

*Олександр
Афанасьєв-Чужбинський*

Скажи мені правду 131

*Антон Шашкевич*Там, де Ятрань круто в'ється
(Народний варіант) . . . . . 133*Денис Бонковський*

Гандзя 134

Семен Гулак-Артемівський

Місяцю ясний 137

Чорній хмарою дуброва 139

Ой казала мені мати 140

Володимир Александров

Я бачив, як вітер березу зломив 142

Тарас Шевченко

Така її доля	144
Плавай, плавай, лебедонько . .	146
Ой одна я, одна	148
Якби мені черевики	150
Нашо мені чорні брови (<i>Народний варіант</i>)	152
Летить галка через балку (<i>Народ- ний варіант</i>)	154

Костянтин Думитрашко

Чорні брови, карі очі (<i>Народний варіант</i>)	156
---	-----

Степан Руданський

Повій, вітре, на Україну (<i>Народ- ний варіант</i>)	158
Мене забудь, моя дівчино! . .	160
Ти не моя, дівчино дорога! . .	161

Михайло Старицький

Ніч яка місячна, зоряна, ясна! (<i>Народний варіант</i>)	163
---	-----

Марко Кропивницький

Ой у саду на вишенці	165
--------------------------------	-----

Іван Франко

Як почувеш вночі край свого вікна	167
Ой ти, дівчино, з горіха зерня .	168
Безмежне поле	169
Розвійтеся з вітром, листочки зів'ялі	170

Кесар Білиловський

В чарах кохання	171
-----------------	-----

Леся Україчка

Стояла я і слухала весну	173
--------------------------	-----

Максим Славінський

Коли розлучаються двоє (З Гейне)	174
----------------------------------	-----

Михайло Гайворонський

Іхав козак на війноньку (Народ- ний варіант)	175
---	-----

Павло Тичина

Над Дніпром	177
-----------------------	-----

Максим Рильський

Яблука допіли, яблука—червоні!	181
--------------------------------	-----

Володимир Сосюра

Коли поїзд у даль загуркоче 183

Андрій Малишко

Колгоспний вальс 186

Київський вальс 188

Пісня про Київ (*Лірична*) 190

Ми підем, де трави похилі 192

Ти ждеш мене 194

Гаї шумлять біля потоку 196

Журавлі 198

Платон Воронько

І чого тікати... 200

Степан Крижанівський

Берізка 202

Олекса Новицький

Ти любов моя 204

Олекса Ющенко

Чарівний струмок 206

Лірична 208

Терень Масенко

Любов моя 210

Василь Швець

Лірична пісня 212

Андрій Пашко

Незабутній вальс 214

Вальс кохання 216

Сергій Андрієвський

Іду я до тебе 218

Роман Савицький

Гуцулка Ксеня 220

Червоні маки 222

Всеволод Мартинюк

Тихий вечір погожий 224